

Na rozcestí, kam vyrazit

Na rozcestí

Na rozcestí

Jarná konferencia SPX 2023
Najnovšie informácie, poznatky, skúsenosti a názory odborníkov z energetického trhu SR

• **Slovak Power eXchange** •
(viac informácií nájdete na www.spk.sk)

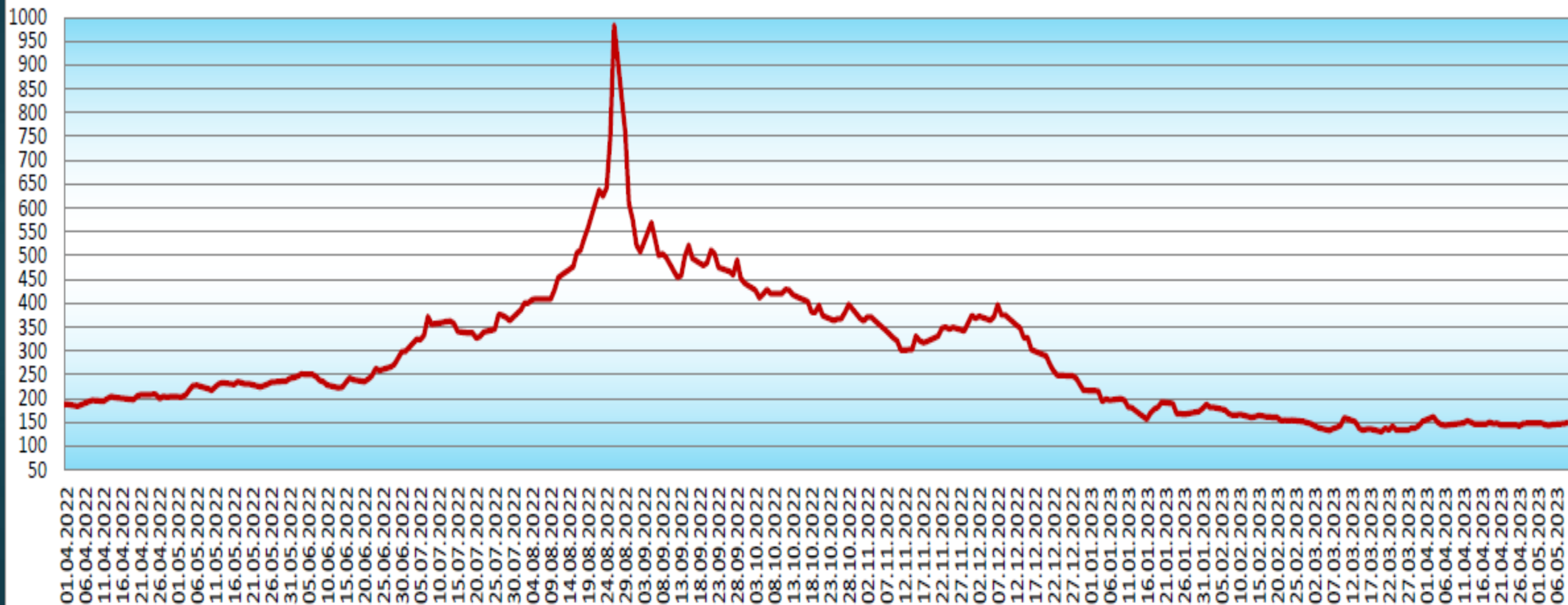
1. - 2. jún 2023

BELLEVUE
GRAND HOTEL - VYSOKÉ TATRY

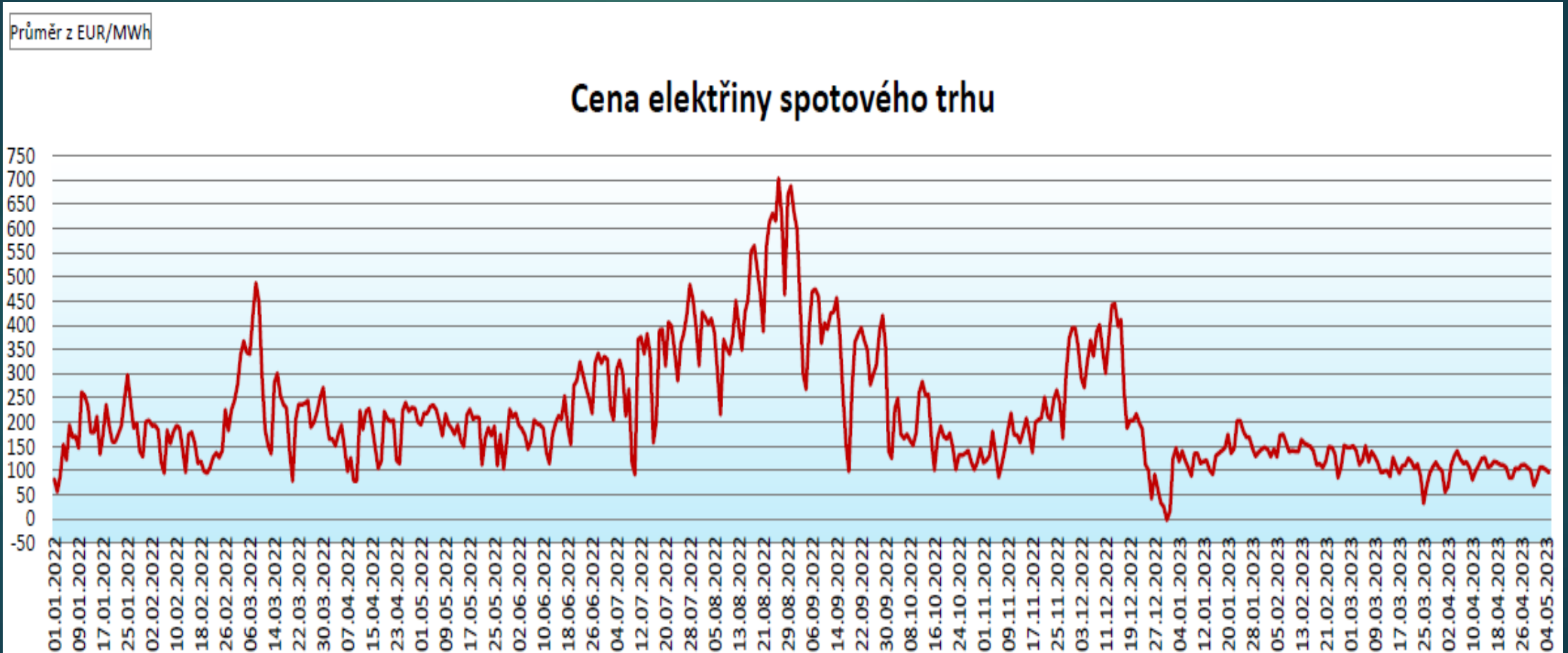
Horný Smokovec,
Vysoké Tatry

Možná si budete připadat jako v Tatrách

Cena elektřiny BASE LOAD (PXE) pro rok 2024 EUR/MWh

Jenom spekulanti za vše nemohou

Politický rozcestník

**Energetická politika
(koncepce)**

**Národní energeticko-klimatický
plán
(závazky vůči EU)**

Spokojenost občanů

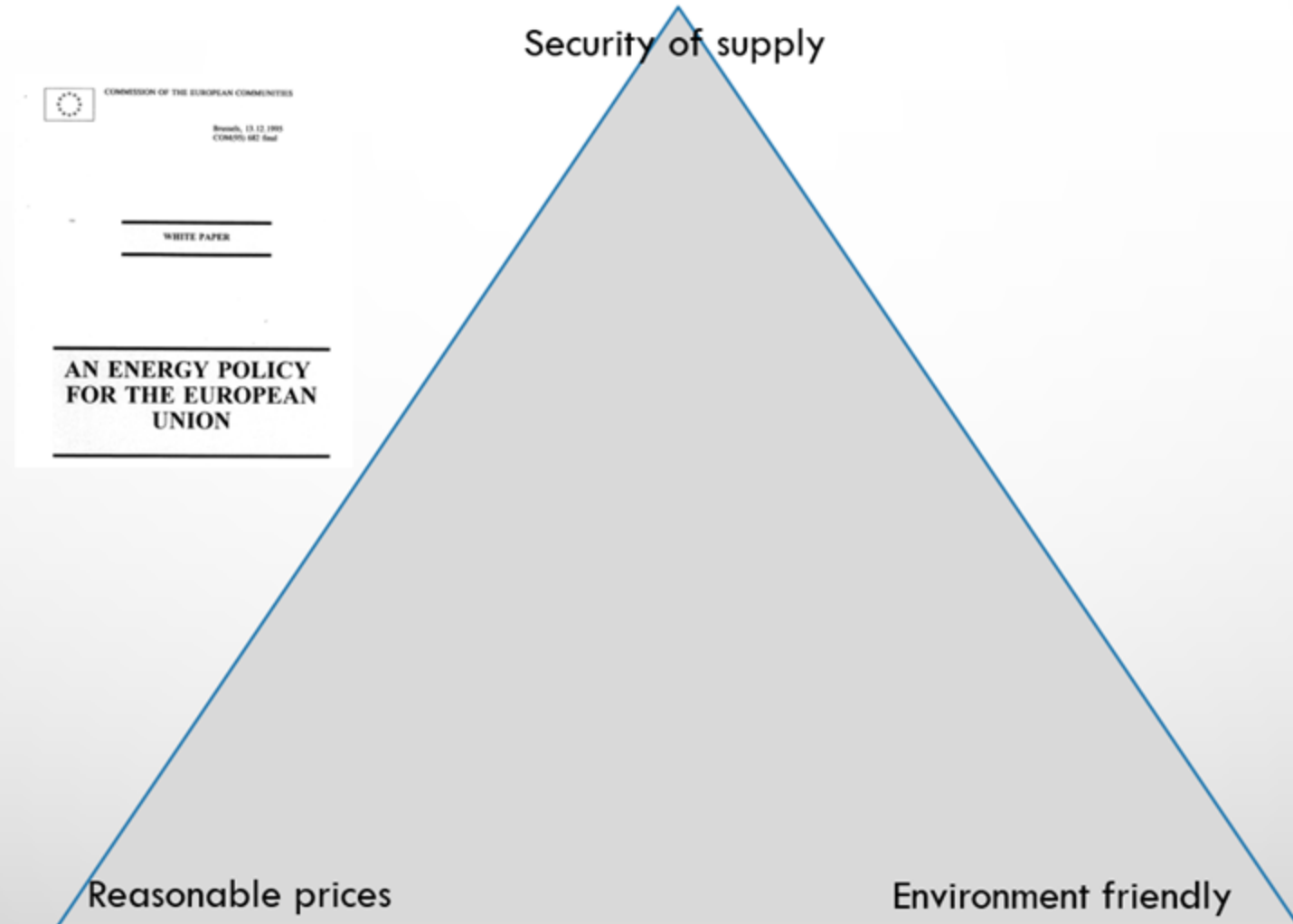
Jak to v EU začalo (o nás bez nás)

Vnitřní trh a liberalizace

Bílá kniha o **vytvoření vnitřního trhu z roku 1992** začlenila sektor energetiky do celkového rámce vnitřního trhu EU, přičemž se i na tento sektor měla vztahovat pravidla pro hospodářskou soutěž, odstranění územních překážek.

V roce 1995 Komise představila v rámci Zelené knihy o evropské energetické politice globální vizi o své roli v energetickém sektoru. Energetická politika se tímto dokumentem dostává oficiálně na úroveň komunitárních politik. Na ni navazující tzv. **Bílá kniha Energetická politika EU** a 5letý akční plán vyústily ve formulaci a přijetí prvního liberalizačního balíčku v elektroenergetice (1996) a plynárenství (1998).

Plán se kterým nelze nesouhlasit

Zkušenost předpovídá ?

Zkušený námořník krátce před penzí.

Za celou svou kariéru jsem neměl jedinou nehodu... jež by stála za řeč.

Během dlouhých let strávených na moři jsem viděl jen jedinou loď v nouzi.

Nikdy jsem nespatřil srážku a se svou lodí neztroskotal ani se nedostal do situace, která by hrozila jakýmikoliv katastrofickými důsledky.

Zkušenost předpovídá ?

Za celou svou kariéru jsem neměl jedinou nehodu... jež by stála za řeč. Během dlouhých let strávených na moři jsem viděl jen jedinou loď v nouzi. Nikdy jsem nespátřil srážku a se svou lodí neztroskotal ani se nedostal do situace, která by hrozila jakýmikoliv katastrofickými důsledky.

- ▶ E. J. Smith, 1907, kapitán,

Zkušenost předpovídá ?

Za celou svou kariéru jsem neměl jedinou nehodu... jež by stála za řeč. Během dlouhých let strávených na moři jsem viděl jen jedinou loď v nouzi. Nikdy jsem nespátřil srážku a se svou lodí neztroskotal ani se nedostal do situace, která by hrozila jakýmikoliv katastrofickými důsledky.

- ▶ E. J. Smith, 1907, kapitán, *RMS Titanic*

Potopil se v r. 1912 při nejslavnější námořní katastrofě v celých lidských dějinách.

Pro pochopení se musíme vrátit o 50 let zpět ...

- ❖ Před čtvrtstoletím se začal liberalizovat evropský trh s elektřinou. Co mu předcházelo?
- ❖ V 70-80' letech, jako reakce na ropné krize, v EU se masivně investovalo do zdrojů, takže energetika do liberalizace vstupovala s obrovským přebytkem výkonu.
- ❖ EU hledala systém, jak z přebytku disponibilní kapacity zdrojů vybírat ty (ekonomicky) nejefektivnější. Volný trh založený na principu marginální ceny takto dobře funguje. Zajistí, že v daném okamžiku vždy vyrábí ten **krátkodobě** nejefektivnější zdroj.
- ❖ Důsledkem dravé soutěže na dodavatelském trhu bylo dlouhé období, kdy **odběratelské ceny elektřiny byly nižší**, než průměrné náklady na její výrobu se zahrnutím prosté reprodukce tedy jestli počítáme i náklady na prostou obnovu elektráren. Zjednodušeně – prodávaly se zásoby, ale „přestalo se pěstovat“.
- ❖ Investoři tak neměli jistotu, že se vrátí jejich počáteční náklady během životnosti jejich investice. Převážila obava investovat do nových zdrojů s dlouhým ekonomickým cyklem návratnosti. Nastal postupný úbytek výrobních kapacit.

Ekologické balíčky začínají

- ❖ Společenská objednávka, zejména mladé generace, směřovala k viditelnější ochraně životního prostředí.
- ❖ Boj s klimatickými změnami a důraz na tzv. udržitelný rozvoj byly promítnuty do klimaticko-energetických balíčků EK, nazývaných přitažlivými a snadno zapamatovatelnými politickými názvy.
- ❖ První byl v r. 2007 balíček 20-20-20 (snížit emise CO₂ o 20%, o 20% zvýšit energetickou účinnost a zvýšit podíl OZE o 20%)
- ❖ Politický aktivismus způsobil kvapné úsilí. Tak se stalo, že v červnu 2009 byl přijat již 3. balíček zpřísňující původní cíle, ale drtivá většina členským zemí EU stále nesplňovala ani nařízení balíčku druhého.

Důsledky environmentálních zásahů

- ❖ Masivní vlna podpory vybraným zdrojům(OZE, POZE) probíhala za permanentní diskuse, jaké zdroje a jak budou podporovány. Investoři začali mít obavy, že se budou **průběžně měnit pravidla hry**. Nebyla už volná soutěž mezi jednotlivými zdroji, převážila obava investovat do čehokoliv jiného, než jsou politicky podporované zdroje. Nastal **fatální úbytek disponibilních výrobních kapacit v EU. EE samozřejmě, plynově byla EU závislá vždycky.**
- ❖ První státy reagovaly na nepříznivou situaci před cca 10 lety zaváděním **kapacitních mechanismů**. Kapacitní mechanismy jsou systém, v němž **státy slíbí platit** (soukromým) investorům za to, že vybudují a budou provozovat výrobní kapacity. Investoři pak profitují z těchto (netržních) pobídek.
- ❖ Bohužel **podporované zdroje OZE/POZE nemají ani rovnoměrnou, ani předvídatelnou výrobu** v čase. Budou tedy období, kdy země s největším rozšířením těchto typů zdrojů, např. Německo, budou masivně přebytkové a naopak období, kdy jejich výroba nebude dostatečná. Potom musí využívat své sousedy, kteří energetickou nerovnováhu v čase vyrovnají. Kdo bude platit konečné účty?

Výsledkem důrazu na Klimatismus, bylo zdeformování poměru původně rovnovážného 3D cíle

Environment

Reasonable prices

Security of supply

Oslabený a zpohodlnější obchodní systém zasáhnul vnější vliv – omezení importu dodávek z Ruska

- ▶ Poslední ránu energetickému trhu v r. 2022-3 dala **vládami nařízená jednorázová mimotržní opatření**, např. cenové stropy, odvody z tržeb za prodej elektřiny, mimořádné „windfall“ daně apod. Energetický trh v původní podobě – nazývaný v commitology The **Energy Only Market přestal existovat**.
- ▶ Evropská komise původně měla před Vánocemi přijít s **návrhem opatření na několik příštích let**. Nakonec s velkým zpožděním, tedy až 23. ledna zahájila veřejnou konzultaci se šibeničním termínem na doručení zásadním názorů na reformu trhu. Sešly se názory, které těžko hledají společný průsečík zájmů. Současné zprávy tak ukazují, že tu hlubokou, zásadní reformu trhu už nechá spíš na novou Evropskou komisi.
- ▶ **„Král je mrtev, kde najít nového krále ?“**

Děkuji za trpělivou pozornost a dejme teď příležitost panelistům, podělit se s námi o jejich osobní zkušenosti se složitým obdobím 2022-23.